

Täysistunto

Torstai 25.6.2015 klo 16.00—18.44

8. Lakialoite laiksi hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta

Lakialoite LA 1/2015 vp Kalle Jokinen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

18.39 **Kalle Jokinen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eilen täällä salissa kuultiin pääministerin ilmoitus normien purkamisesta, ja tämä nyt käsittelyssä oleva lakialoitteeni, joka koskee lakia hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta, on suoraa jatkumoa sille. Tein viime kaudella samansisältöisen lakialoitteen, mutta se ei kuitenkaan kiireiden vuoksi edennyt, ja nyt toivon, että tämä lakialoite sitten saa asiallisen käsittelyn ja johtaa myös lain muutokseen.

Valitusoikeus on keskeinen osa oikeusjärjestelmäämme, ja siihen tehtävillä rajoituksilla on oltava aina painavat perusteet. Valitusoikeuden merkitys korostuu, kun kysymyksessä ovat yksilön oikeudet ja velvollisuudet. Valitusoikeuden kääntöpuolena on mahdollisuus käyttää oikeutta väärin, esimerkiksi siten, että ainoa tavoite on tietyn hankkeen jarruttaminen tekemällä siitä valituksia aina korkeimpaan hallinto-oikeuteen asti. Tämä on valitettavaa etenkin aikana, jolloin tarvitsemme kipeästi investointeja, joiden avulla taloutemme lähtee nousuun. Arvioiden mukaan erilaisten valitusten aiheuttamien viivästysten vuoksi on investointihankkeita jäissä jopa 3—4 miljardin euron arvosta.

Viranomaisella, joka ei ole asianosaisasemassa, on valitusoikeus, kun valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös tai kun valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen. Valitusoikeus saattaa siten julkisen edun perusteella kuulua sellaisellekin viranomaiselle, jonka tehtäviin julkisen edun valvominen kuuluu mutta joka ei ole tehnyt päätöstä kyseisessä asiassa. Julkiselle edulle ei ole olemassa täsmällistä käsitettä, ja sen määrittäminen on vaikeaa. Tästä syystä olisi perusteltua rajoittaa viranomaisen valitusoikeus ainoastaan asioihin, joissa valitusoikeudesta on laissa nimenomainen erityissäännös. Tulevaisuudessa on käytävä läpi myös erityislaeissa olevia säännöksiä ja mietittävä, ovatko ne kaikissa tapauksissa perusteltuja.

Tällä lakialoitteella selkeytetään valitusoikeuden alaa ja poistetaan esimerkiksi julkiseen etuun liittyvät tulkintaongelmat. Viranomaisen vaikutusmahdollisuuden rajoittamista voidaan perustella myös pyrkimyksellä helpottaa tuomioistuinten jutturuuhkaa ilman, että samalla heikennetään kansalaisten oikeusturvaa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 25/2015 vp

Aiemmin myös eduskunnan perustuslakivaliokunta on ottanut useasti kantaa viranomaisen valitusoikeuteen. Perustuslakivaliokunta on painottanut viranomaisen valitusoikeuden poikkeuksellisuutta hallintolainkäytön alalla, ja se voidaan nähdä ongelmallisena myös, kun sitä tarkastellaan perustuslain 21 §:n 1 momentin kanssa, jossa edellytetään asianmukaista menettelyä. Hallintomenettelyä, jossa viranomainen on kansalaisen vastapuolena, ei voida pitää asianmukaisena menettelynä.

Valitusoikeutta koskeville erityissäännöksille on voitava esittää selkeä tarve, eikä hallintolainkäyttölaissa olevaa yleissäännöstä voida pitää perusteltuna.

Tällä perusteella ehdotan, että eduskunta hyväksyy tämän lakiehdotuksen hallintolainkäyttölain 6 §:n 2 momentin muuttamisesta niin, että viranomaisella on valitusoikeus, jos laissa niin säädetään.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.